

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

Rzeszów, listopada 2012 r.

LRZ-4101-07-05/2012
P/12/169

Pan
Leszek Bar
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Łańcucie

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Łańcucie (Inspektoracie) kontrolę w zakresie sprawowania nadzoru weterynaryjnego nad przestrzeganiem, przez producentów żywności, standardów weterynaryjnych w województwie podkarpackim w latach 2009 – I połowa 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 31 października 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie – stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o *NIK*¹ – przekazuje Panu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, sprawowanie, przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łańcucie (Powiatowego Lekarza), nadzoru nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów weterynaryjnych w latach 2009 – I półrocze 2012 r..

¹ w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.)

Powyższa ocena uzasadniona jest następującymi ocenami częściowymi.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia proces rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego.

W kontroli ustalono, że w badanym okresie Powiatowy Lekarz, zgodnie z wymogami art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127 ze zm.), zwanej dalej ustawą *oppz*, prowadził: rejestr zakładów, wykaz podmiotów podlegających rejestracji oraz wykaz zakładów zatwierdzonych. Wg stanu na koniec 2009 r., zarejestrowanych było 27 zakładów, w tym: 15 zatwierdzonych; na koniec 2010 r. – 24 zakłady, w tym: 14 zatwierdzonych; na koniec 2011 r. – 26 zakładów, w tym: 14 zatwierdzonych; a na koniec I półrocza 2012 r. – 27 zakładów, w tym: 14 zatwierdzonych. Wykazy i rejestr zawierały informacje, określone przepisami § 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) z dnia 28 września 2010 r. *w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego, lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich produktów* (Dz. U. Nr 187, poz. 1258). Informacje te, stosownie do przepisu art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy *oppz*., przekazywane były Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

W badanym okresie Powiatowy Lekarz, na podstawie wniosków stron, wydał łącznie 23 decyzje, z czego: 4 – w sprawach zatwierdzenia warunkowego, 6 – w sprawach zatwierdzenia, 3 – w sprawach przekształcenia zakładów w MLO (działalność marginalna, lokalna, ograniczona), 8 – wpisu do rejestru i 2 – dotyczące wykreślenia z rejestru. Wszystkie decyzje zawierały elementy, wymagane przepisem art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.). Decyzje w sprawach wpisu do rejestru, zatwierdzenia zakładu i warunkowego zatwierdzenia, zostały wydane w terminie 30 dni od daty złożenia wniosków.

Powiatowy Lekarz, wydając decyzje w sprawach wpisu zakładu do rejestru, jego zatwierdzenia lub warunkowego zatwierdzenia, nadawał podmiotom wnioskującym weterynaryjny numer identyfikacyjny, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. *w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego* (Dz. U. Nr 173, poz. 1178). Wnioski stron o wydanie decyzji zawierały elementy, określone w art. 21 ust. 2 i 3 ustawy *oppz*.

Powiatowy Lekarz – przed wydaniem decyzji w sprawach zatwierdzenia zakładów oraz warunkowego zatwierdzenia zakładów – każdorazowo przeprowadzał kontrole w tych zakładach, stosownie do wymogów art. 31 ust 2 lit b rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200, ze zm.).

W kontroli ustalono, że w latach 2010 – 2012 I półrocze, Powiatowy Lekarz dokonał skreślenia – z rejestru – czterech zakładów. O faktach tych nie powiadomił wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej oraz państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, czym naruszył przepis art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz*, nakładający obowiązek informowania tych organów o takich skreśleniach.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia sprawowanie przez Powiatowego Lekarza nadzoru nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego.

W kontroli ustalono, że – w celu wykonywania ustawowych zadań, związanych ze sprawowaniem nadzoru nad producentami żywności – w Inspektoracie powołano Zespół ds. bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych. W Zespole tym zatrudnionych było 4 pracowników, a do ich zadań należało, m.in. sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymogami weterynaryjnymi przy ich produkcji.

Powiatowy Lekarz, w badanym okresie, wydał 5 decyzji w sprawie zatwierdzenia projektów technologicznych zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego. Decyzje te wydawane były z zachowaniem terminu, określonego w art. 19 ust. 2 ustawy *oppz*, tj. 30 dni od daty złożenia stosownego wniosku. Wnioski stron – o zatwierdzenie projektów technologicznych – zawierały informacje o zakresach i wielkościach planowanych produkcji oraz rodzajach produktów, które mogą być produkowane w tych zakładach.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wyznaczanie przez Powiatowego Lekarza lekarzy weterynarii, niebędących pracownikami Inspektoratu, do wykonywania czynności wymienionych w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o *Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 112 poz. 744 ze zm.), zwanej dalej ustawą o *IW*.

Ustalono, że wyznaczanie lekarzy odbywało się w drodze decyzji Powiatowego Lekarza, stanowiących podstawę do zawarcia umowy z każdym lekarzem. W umowach ustalano: terminy i miejsca wykonywania czynności, zakresy czynności, wysokości wynagrodzeń oraz terminy ich płatności. Kwoty wynagrodzeń dla tych osób zostały ustalone według stawek, określonych w przepisach rozporządzenia MRiRW z dnia 2 sierpnia 2004 r. *w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii* (Dz. U. Nr 178, poz. 1837 ze zm.) i zgodnie z nimi wypłacone, na podstawie wystawionych rachunków.

Na podstawie analizy 59 płatności ww. wynagrodzeń ustalono, że dwie wypłaty – w kwocie łącznej 2.785,02 zł – zostały dokonane nieterminowo. Zgodnie z umowami, wypłata wynagrodzeń dla wyznaczonych lekarzy weterynarii miała nastąpić w terminie do 14 dni po przedłożeniu przez nich rachunków wraz z zestawieniem wykonanych czynności. Powiatowy Lekarz nie dotrzymał tego terminu, przekraczając go – odpowiednio: o 4 i 5 dni.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Inspektoratu w zakresie planowania i prowadzenia kontroli u producentów żywności.

W kontroli ustalono, że wszystkie zakłady zatwierdzone – ujęte w wykazach – planowano objąć kontrolą co najmniej raz w roku, z jednym wyjątkiem, gdzie kontrole zaplanowane były z częstotliwością raz na dwa lata. Podstawę planowania kontroli w zakładach stanowiły kategorie oceny ryzyka, zawarte w Instrukcjach Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWhig – 500-11/07 z dnia 14 sierpnia 2007 r. i nr GIWbż -500-2/11 z dnia 1 września 2011 r. *w sprawach określenia na podstawie analizy ryzyka częstotliwości kontroli podmiotów sektora spożywczego objętych urzędowym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej*. Zgodnie z tymi Instrukcjami, szacowano stopień ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w poszczególnych zakładach.

W okresie objętym kontrolą, Powiatowy Lekarz przeprowadzał kontrole doraźne na zlecenie Głównego Lekarza Weterynarii i Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, w zakresie wykorzystania suszu jajecznego, soli wypadowej oraz sprowadzania mięsa drobiowego pochodzącego z Austrii. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, a ich wyniki zostały przekazane organom zlecającym.

W badanym okresie Powiatowy Lekarz otrzymał dwie anonimowe informacje, dotyczące tej samej osoby. Pierwsza skarga dotyczyła rzekomego nielegalnego uboju trzody chlewnej, druga – prowadzenia niezarejestrowanej masarni. Na podstawie pierwszej

informacji Powiatowy Lekarz podjął czynności sprawdzające we wskazanym gospodarstwie, które nie potwierdziły podnoszonych zarzutów. Drugą informację Powiatowy Lekarz, przekazał Powiatowemu Komendantowi Policji w Łańcucie, który odmówił wszczęcia dochodzenia w tej sprawie, z uwagi na brak danych, uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Analiza dokumentacji, dotyczących kontroli przeprowadzonych w 5 największych zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego wykazała, że w latach 2009 – I półrocze 2012 r. – podmioty te objęto łącznie 96 kontrolami. Ustalono, że w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, które mogły mieć bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo żywności, Powiatowy Lekarz wydawał decyzje nakazujące ich usunięcie, wyznaczając jednocześnie termin wykonania tych decyzji. W sytuacjach, gdy nieprawidłowości miały mniejszy wpływ na produkowaną żywność, wnioski i zalecenia oraz terminy ich wykonania, formułowane były bezpośrednio w protokołach kontroli. W trakcie kontroli sprawdzających, lub podczas następnych kontroli okresowych, badano realizację wydanych decyzji oraz zaleceń i wniosków pokontrolnych.

3. W kontroli ustalono, iż w badanym okresie dwaj pracownicy Inspektoratu prowadzili działalność gospodarczą, uzyskując wcześniej zgodę Powiatowego Lekarza.

W ocenie NIK, działalność ta nie wywoływała podejrzeń o stronnictwo lub interesowność tych pracowników.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia pobieranie i egzekwowanie opłat, naliczanych przez Powiatowego Lekarza za czynności, wymienione w art. 30 ust. 1 ustawy o IW.

W kontroli ustalono, że w 2011 r. pobrane zostały opłaty w wysokości 196.471,36 zł, z czego kontrolą objęto kwotę 42.693,91 zł, uzyskane od dwóch podmiotów. Wysokość tych opłat została ustalona w oparciu o stawki, określone w rozporządzeniu MRiRW z dnia 15 grudnia 2006 r. *w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej* (Dz. U. z 2007 r., Nr 2, poz. 15).

Uzyskane przez Inspektorat w 2011 r. dochody w łącznej kwocie 197.591,05 zł, w tym opłaty pobrane na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o *IW* oraz kary nałożone na podstawie art. 26 ustawy *oppz*, odprowadzone zostały w całości, na rachunek dochodów budżetu państwa. Ustalono jednak, że kwota 8.487,99 zł (4,3 % ogółu) odprowadzona została na ww. rachunek po upływie terminów, określonych przepisem § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w *sprawie szczególnego sposobu wykonania budżetu państwa* (Dz. U. nr 245, poz. 1637), a opóźnienia wynosiły od 1 do 7 dni.

Na koniec 2011 r. wystąpiły zaległości z tytułu naliczonych opłat w wysokości 4.198,82 zł, z czego kwota 1.972 zł uregulowana została w styczniu 2012 r. Pozostałe zaległości zgłoszone zostały do postępowania egzekucyjnego.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK¹, wnosi o zapewnienie:

1. przekazywania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu oraz wojewódzkiemu inspektorowi inspekcji handlowej, informacji o dokonanych skreśleniach zakładów – z prowadzonych wykazów i rejestru – stosownie do przepisu art. 22 ust 1 pkt 2 ustawy *oppz*;
2. wypłacania wynagrodzeń – wyznaczonym lekarzom weterynarii, niebędącym pracownikami Inspektoratu – w terminach określonych w zawartych umowach,
3. przekazywania pobranych dochodów na rachunek budżetu państwa z zachowaniem terminów, określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia w *sprawie szczególnego sposobu wykonania budżetu państwa*.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK¹, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Powiatowemu Lekarzowi prawo zgłoszenia, do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK¹ oczekuje od Pana Powiatowego Lekarza przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o *NIK*¹, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.